

Naujienos, kuriomis galite pasitikėti

Pamokos planas

Jei dar niekada nesate vedę pamokos apie naujienų raštingumą, šis pamokos planas skirtas būtent jums. Žiniasklaidos arba naujienų raštingumas tai lankstus dalykas ir kompetencija, kurią mokytojai ir mokiniai tobulina kartu. Jūsų vaidmuo per šias 45 minutes yra paprastesnis, nei galvojate: palaikykite pokalbį, suteikite žodį tylesniems mokiniams ir kartu su jais išlikite smalsūs. Jie gali žinoti dalykų, kurių jūs nežinote. Būtent tai ir yra esmė.

Trys dalykai, kuriuos reikia prisiminti:

- Daugumai šio užsiėmimo klausimų nėra vieno teisingo atsakymo. Jums nereikia prieiti prie išvados.
- Jūsų mokiniai gyvena internete. Pakvieskite juos papasakoti, ką jie mato, girdi ir kuo tiki.
- Pasakyti „Nežinau, pabandykime tai išsiaiškinti drauge“ tai savaime yra žiniasklaidos raštingumo pamoka – drąsiai tai demonstruokite.

Prieš pamoką Jums reikės:

- Paruošto skaidrių rinkinio, kuris bus rodomas projektoriumi arba interaktyviaja lenta
- Dvi skirtingos nuotraukos iš žurnalistinių straipsnių (gali būti protesto nuotrauka, eismo įvykis, oro permainos, ar pan.). Detalės nuotraukose turėtų būti pakankamai aiškiai suprantamos.
- Trys atspausdinti plakatai (žr. šio pamokos plano pabaigoje). Prieš prasidedant pamokai, pakabinkite juos trijuose skirtinguose klasės kampuose.

Pamokos planas

Laikas yra tik orientyras, o ne taisyklė. Jei diskusija mokyklai patinka ir jie turi ką pasakyti - likite joje. Jei ne, eikite toliau.

0–5 min Pradžia	Nėra jokių naujienų? Parodykite 2 skaidrę. Perskaitykite BBC istoriją garsiai. Paklauskite: „Ar galite tai įsivaizduoti šiandien? Kada paskutinį kartą visai negirdėjote jokių naujienų?“ Leiskite moksleiviams 30 sekundžių pasikalbėti su bendraklasiais (porose). Paklauskite 2–3 atsakymų – nieko nevertinkite.
5–10 min Diskusija	Ką mes prarastume? Parodykite 3 skaidrę. Perskaitykite garsiai visus tris klausimus. 3 minutes moksleiviai diskutuoja poromis. Paprašykite 2–3 atsakymų iš klasės. Užrašykite pagrindinius, raktinius žodžius ant lentos. Jei mokiniai nežino, ką atsakyti, padėkite jiems: „Oras? Rinkimai? Saugumas? Sportas?“
10–16 min	Kas lemia naujienų aktualumą? Parodykite 4 skaidrę, kad pateiktumėte klausimą. Pereikite prie 5 skaidrės – pristatykite keturis kriterijus: AKTUALUMAS, SVARBUMAS, ĮDOMUMAS, ORIGINALUMAS. Pateikite po 30 sekundžių trukmės pavyzdį kiekvienam kriterijui (pvz., orų įspėjimas = aktualumas + svarbumas). Greitas klausimas (30 sekundžių): „Prisiminkite istoriją, kurią matėte šią savaitę. Kuriuos kriterijus ji atitinka?“ Išklaukykite dviejų pavyzdžių.
16–24 min	Sugėdusio telefono žaidimas Parodykite 6 skaidrę – garsiai perskaitykite keturis sunumeruotus žingsnius. Susikirstykite klasę į dvi eiles (arba daugiau). Atskirai parodykite atspausdintas nuotraukas tik pirmajam kiekvienos eilės mokiniui. Mokiniai šnibžda vienas kitam per visą eilę (kiekvienas gali pabandyti vieną kartą, kartoti negalima). Paskutinis kiekvienos eilės mokinys garsiai pasakoja, ką išgirdo. Pereikite prie 7 skaidrės. Parodykite nuotrauką visiems ir aptarkite: kas pasikeitė?

24–35 Ar mes pasitikime naujienomis?

min

Susiskirstykite 3 grupėmis. Kiekviena grupė eina prie vieno atspausdinto plakato (pateikti šio gido pabaigoje).

Kiekvienoje stotelėje praleidžia apie 3 minutes. Grupės pasikeičia vietomis du kartus, kad kiekviena pamatytų visus 3 plakatus.

Po apžiūros: iš kiekvienos grupės išklauskite po vieną pastebėjimą. Ką galvoja moksleiviai apie šiuos teiginius? Kaip jaučiasi juos skaitydami? Kokios mintys ateina? Išvados daryti nebūtina.

35–42 Ką apie tai galvojate?

min

Parodykite 8-ąją skaidrę. Pasakykite mokiniams: eikite į KAIRE, jei sutinkate, į DEŠINE, jei nesutinkate, o į vidurį, jei nesate tikri.

Kai jie pasirinks vietą, paprašykite, kad kiekvienas pasidalintų viena priežastimi su šalia stovinčiu žmogumi.

Paklauskite kelių mokinių, bet paprašykite, kad kiekvienas pakartotų, ką pasakė jo draugas, o ne tai, ką pasakė pats.

Pakartokite su 9-ąja skaidre.

42–45 Prieš atsisveikinant

min

Kiekvienas mokinys ant užrašų lapelių arba savo sąsiuvinyje užrašo dvi eilutes:

P a b a i g a

- 1) Vienas dalykas, kurį sužinojau ir kuris gali pakeisti tai, kaip rytoj skaitysiu naujienas.
- 2) Vienas klausimas, kuris man vis dar kyla.

Jeigu diskusija pasidaro sudėtinga

„Mokinys sako, kad naujienos – tai vien melas / viskas gerai / nesvarbu.“

Susilaikykite nuo noro jį pataisyti. Vietoj to paklauskite: „Ar galėtum pateikti bent vieną pavyzdį, dėl kurio taip manai?“ Konkretūs pavyzdžiai paverčia nuomones dalyku, kurį klasė gali aptarti kartu. Jei nesutinkate, pasakykite tai atvirai – bet kaip vieną iš daugelio nuomonių.

„Mokinys iškelia politiškai jautrią temą.“

Sveikinkite tai. Tada nukreipkite dėmesį į įrankius: „Panaudokime keturis testus. Kas yra šaltinis? Ar jis pateikia visą informaciją?“ Tikslas yra ne išspręsti politinius klausimus, o praktikuoti įpročius.

„Aš nežinau atsakymo į jų klausimą.“

Pasakykite tai. „Tai puikus klausimas – aš nežinau. Pažiūrėkime, ar kas nors kitas žino, arba aš sužinosiu iki kito karto.“ Mokiniai vertina atvirumą ir sąžiningumą.

„Diskusija pernelyg tyli.“

Suteikite laiko apmąstyti. Jums tylą atrodo ilgesnė nei jiems. Jei vis dar tylu, pasiūlykite dvejetainį variantą: „Pakelkite ranką, jei manote, kad taip. Dabar, jei manote, kad ne.“ Tada paklauskite po vieną žmogų iš kiekvienos pusės.

„Diskusija pernelyg triukšminga.“

Tai paprastai yra geras ženklas. Paprašykite jų 30 sekundžių užrašyti savo mintis, prieš tęsiant toliau.

Parengta MEDIASENSUS remiantis viešais žiniasklaidos raštingumo šaltiniais, įskaitant „Mediawijs Newsmakers“ (Belgija) ir „The Economist Educational Foundation“. Užduotis sąmoningai sukurta taip, kad mokytojas, neturintis ankstesnės žiniasklaidos raštingumo patirties, galėtų ją užtikrintai atlikti jau pirmą kartą.

„TikTok“ yra populiariausias naujienų šaltinis tarp 12–15 metų paauglių.

KAIP DĖL TO JAUČIATĖS?

„Jaučiuosi ____, nes ____“

KIEK TAI SVARBU?

„Tai labai svarbu / nelabai svarbu, nes ____“

Šaltinis: Ofcom, 2024. Diskusijos pradžia: kaip tai keičia kaip atrodo naujienos?

“Dažniausiai galima pasitikėti naujienomis”

Tik 40% žmonių su to sutinka.

KAIP DĖL TO JAUČIATĖS?

„Jaučiuosi ____, nes ____“

KIEK TAI SVARBU?

„Tai labai svarbu / nelabai svarbu, nes ____“

Apklausa, kurioje dalyvavo daugiau nei 8 000 žmonių iš Indijos, Brazilijos, JAV ir Jungtinės Karalystės.

Maždaug 4 iš 10 žmonių sako, kad kartais arba dažnai vengia naujienų.

KAIP DĖL TO JAUČIATĖS?

„Jaučiuosi ____, nes ____“

KIEK TAI SVARBU?

„Tai labai svarbu / nelabai svarbu, nes ____“

Šaltinis: Reuters Digital News Report. Diskusija: kaip manote, kodėl tai yra problema?

